

بسمه تعالی

ترم اول

مدرس : استاد سید سلمان حسینی زاد الله توفیقاته

تعریف ، فائده و موضوع علم صرف :

علم صرف علم کلمه شناسی و کلمه سازی است و فائده ی آن تشخیص دقیق معانی کلمه و ساختن کلمات متفاوت و موضوع و محور مباحث علم صرف کلمه است

تعریف فعل ، اسم و حرف :

فعل ، کلمه ای است که بر معنای مستقلی دلالت کند و زمان آن را نیز برساند؛ مانند : **حَسَنَ** (= نیکو شد)؛ **اسم** ، کلمه ای است که بر معنای مستقلی دلالت کند بدون دلالت بر اقتران آن معنی به زمان؛ مانند : **عِلْم** (= دانستن)؛ **حرف** ، کلمه ای است که معنی آن مستقل نیست و ربط بین کلمات دیگر است؛ مانند : **فی** (= در) در جمله ی : **دَخَلْتُ فِي الْمَدْرَسَةِ**.

توجه :

صورت و شکل حرف ، همیشه ثابت است؛ لذا در علم صرف از حرف ، بحث نمی شود و هر کجا لفظ کلمه آورده شد ، فقط فعل و اسم مقصود است .

جامد و مشتق :

کلمه یا جامد است یا مشتق .

جامد کلمه ای است که از کلمه دیگر گرفته نشده باشد؛ یعنی حروف آن ابتداء از حروف الفباء گرفته شده باشد؛ مانند : **حَجَر** (= سنگ) و **مشتق** کلمه ای است که از کلمه ی دیگر گرفته شده باشد؛ مانند : **أحجار** (= سنگها).

کلمه ای را که مشتق از آن گرفته شده باشد - جامد باشد یا مشتق - **اصل** آن کلمه می نامند . از یک اصل کلمات چندی گرفته می شود . اصل [= کلمه ی مادر] و مشتقات [= فروعات] آن را کلمات **همجنس** می گویند .